

Biên Hòa
Jugoslavijs

šanju vso potrebno pažnjo v smislu sklenjenih pogodb in prijateljskih odnošajev, ki vladajo med Jugoslavijo in Avstrijo.

seboj. In kaj se je zgodilo? Nezanesljiv tolmač je moral v italijanskem jeziku povedati sodniku, kaj je toženec izjavil v slovenskem, in narobe: v slovenskem jeziku je pripovedoval tožencu, kar je sodnik rekel v italijanskem jeziku! Tu se vsi najenostavnejši pojmi o zanesljivem postopku postavljani na glavo! Mesto kratke, ravne in zanesljive poti neposrednega občejanja se mučijo po dolgih ovinkih, pa na koncu vendar niso gotovi, da so res našli — resnico, da so res dobili zanesljivo podlago za pravično sodbo!

In kakor je v sodnih dvorana, tako je tudi v vseh drugih panogah javne uprave, ki so istotako v zvezi z njo najrazličnejši življenski interesi ljudstva. Povsod imamo uradnike, ki ne znajo neposredno govoriti z ljudstvom. Kako naj taki upravitelji točno poznajo koristi, želje, potrebe in zahteve ljudstva? To je izključeno. Pa ne le da zbog svoje jezikovne neusposobljenosti ne morejo poznati potreb in zahtev ljudstva, temveč tudi srca, blage volje ne morejo biti v njih, ker so temu ljudstvu povsem tuji.

Vsled te nedoraslosti javnih organov za uspešno vršenje svojih nalog trpi ljudstvo veliko škodo na različnih svojih interesih. Trpi pa tudi javna uprava na svojem ugledu, ki bi ga sicer imela, če bi bili nje organi strokovno in jezikovno usposobljeni za vršenje teh nalog. Gre tu tudi za ugled uprave in s tem tudi države pred prebivalstvom. Ugled in zaupanje sta pa najdragocenejši zaloz za spoštovanje ljudstva do oblasti. Te resnice nečemo spoznati naši upravitelji. Če prihaja do nesoglasja in navzkrižja med javnimi organi in prebivalstvom, iščejo oblastva razloge za to povsod drugod — pri »ščuvarjih«, »propagandistih«, pri »brezvestnih agitatorjih« — samo ne pri sebi, v svoji lastni nedostatnosti! Nečemo razumeti, da često prihaja na pr. med javnimi organi in ljudstvom do sporov in razizato, ker se prvi ne morejo sporazumeti s ljudstvom, ker ne poznajo ne ljudskih običajev, ne jezika ljudstva, ker javni organi ne morejo govoriti z ljudstvom in ljudstvo ne z njimi. Tako prihaja do konfliktov, ki jim sledi nesreča za ljudstvo. Iz malih brezpomembnih povodov prihajajo velike posledice: aretacije, obsodbe, škoda in vsled tega odorenje med ljudstvom.

Cesto pa je — poleg označene nedostopnosti javnih organov — vmes tudi namerila, ki ga pa ni pripisovati podrejenim organom, marveč vsemu sistemu, ki hoče tudi javno upravo izrabljati za — naravnost bodi povedano — politične cilje. V vsakem narodnem stremelju, v prizadevanju za ohranitev svoje narodne bistvenosti, v djo oblastva sovraštvo in upor proti državi. Povsem naravno je potem, da podrejene organi vidijo v tej smeri svojo glavno nalogo. V vsaki slovenski pesmici, v vsakem slovenskem napisu, v vsaki mali — recimo tako — razposajenosti povodom kakve stvari — be vidijo že znake upornosti, ki jih je treba dušiti z vso strogostjo in odločnostjo. resnici pa bi se mogel marsikateri tak dogodek z dobrohotno besedo v jeziku ljudstva poravnati brez zlih posledic in vsakega razburjenja.

Tudi mi želimo dobrega razmerja med javno upravo, oziroma nje organi in ljudstvom, ker vemo, da bi tako razmerje služilo namenom uprave in koristmi ljudstva. V tem smislu naj bi oblastva dajala navodila svojim organom! Pred vsem neogibno potrebno pa je, da so na upravo ljudje, ki **znajo govoriti z ljudstvom v jeziku ljudstva**. Če bi bila dana ta dva pogoja, bi kmalu videli, da je strah pred takimi novanimi »ščuvarji«¹ popolnoma votel prazen!

in italijanska vlada sta se sporazumeli, da se izvrši evakuacija Sušaka v torek, dan 27. februarja. Zjutraj vkoraka v Sušak na vojska, ki bo svečano sprejeta. V to svrhu se je sestavil poseben odbor.

Dosežen sporazum na jugoslovensko-avstrijskih pregajanjih

BELGRAD, 26. Tiskovni ured poroči
Zapisnik konference med Austrijo

Zapisi na adhirenci med Avstrijo
Jugoslavijo je bil podpisan v sobo
Zapisnik vsebuje štiri konvencije:
Preklic sekvestrov na imetjih avstrijskih
podanikov na ozemlju jugoslovenske k
Ijvine in odprava davčnih omejitev
imeti jugoslovenskih državljanov v A
striji; 2. ureditev izplačanja obveznic izpr
1. marca 1919. ki se glasijo na avstrijs
osrske krome; 3. ureditev vprašanja de
onih druž Boone in Hercegovine, ki
bile pod bosansko - hercegovsko finan
upravo in zadeva sedeža jugoslovenske
poslaništva na Dunaju; 4. preselitev rav
teljstev onih tvrdk, kojih sedež se nah
v drugi državi.

Pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe na široki podlagi se bodo pričela koncem marca. Sporazum se je tudi dosegel v devih poslopih bivših avstro - ogrskih konzulatov v Srbiji in Črni gori, obmejnega pomena, olajšave s potnimi listi. Vprašanje avstrijskega železnikaškega materiala proučevala posebna komisija. Zunanji minister Nintić je izzval razpravo za zaščito slovenskih manjšin na Korodkem in Graščanskem, nakar so govorili avstrijski delegati o zaščiti nemških manjšin v Jugoslaviji. Zastopniki obeh držav so se obvezali, da bodo posvetili temu važnemu vprašanju.

že plačala, za drugi obrok v znesku 10.000.000 dolarjev pa ji je dovoljen odlog do 1. maja.

Solunsko pristanišče — Prijateljski protest jugoslovenske vlade

BELGRAD, 26. Po poročilih iz Aten je generalni tajnik grškega zunanjega ministrstva posetil jugoslovenskega atenskega poslanika Baluđžića in mu ustmeno sporočil glavne točke grškega protipredloga glede svobodne jugoslovenske cone v solumskem pristanišču. Poslanik Baluđžić je predložil generalnemu tajniku in zunanjemu ministru vznemirjenje v jugoslovenski javnosti, ker grška vlada rešitev te tako važne zadeve zavlačuje in še vedno ne predloži svojih protipredlogov. Grški zunanji minister Aleksandris je na ta protesti, ki pa je bil izvršen v popolnoma prijateljskem tonu, odgovoril, da bo grška komisija že prihodnji teden izdelala grški načrt, ki se odposlje potem takoj v Belgrad.

Novi čehoslovaški finančni minister
PRAGA, 26. Za naslednika rajnkeg:

drja Rašina na čelu finančnega ministrstva
čehoslovaške republike je bil imenovan
poslanec narodnodemokratske stranke inž.
Teodor Bečka, predsednik upravnega
sveta Živnostenske banke.

Novi čehoslovaški finančni minister se je rodil v Nevkevlou 1. 1863. Šole je dovršil na tehnični v Pragi ter si je kmalu po končanah študijah ustanovil stavbinsko podjetje Bratje Bočka v Smihovu. Istočasno se začel tudi posvečati politiki s posebnim ozrom na industrijsko vprašanje. Leta 1912. bil izvoljen za predsednika trgovske zbornice v Pragi, a l. 1913. je postal član upravnega sveta Zivnostenske banke, nato podpredsednik in l. 1921. predsednik. Po poizumu Avstrijskega parlamenta je narodno-demokratska stranka poslala narodno skupščino, v kateri je bil tudi poročevalec o prvem proračunu čehoslovaške republike. Novi minister je svaki pokojnega dr. Rašina.

Poljska vlada za določitev mej

VARSÁVA, 26. Poljska vlada je poslala poslaniki konferenci noto, v kateri zahteva od vevlasti priznanje sedanjih poljskih mej. Zavezniki poslalniki v Varsavi obvestili poljsko vlado, da je poslaniki konferenca na svoji seji dne 21. t. m. vzelo zahtevo poljske vlade na znanje in takoj sporočila zaveznim vladam.

VARŠAVA, 26. Zastopniki Poljske

z Litve so sklenili začeti pogajanja za dol
čitev demarkacijske črte v nevtralni zoni
Tekom pogajanj bodo obmejne stra
ustavile vsako napredovanje.

Nov nizozemski poslanik v Sofiji

Refotma volilnega zakona

SOFIJA, 25. Kralj je sprejel v svečanostni avdijenci novega nizozemskega poslanika v Sofiji Welderena Bengersa, ki je predložil kralju svoja pooblastilna pisma. Avdijence se je udeležil tudi ministrski pre-

la, Königswinter in Kaub zasedena. — Aretac

Tudi Belgija proti posredovanju tujih drža

PARIZ 26. Francozi so danes brez upe-
rov zasedli na desnem bregu Rena ozem-
Königswinter in Kaub. Tako se nahaja se-
pod francoskim nadzorstvom železnica, ki
lje iz Kölna v Meinz, kar se ima smatrati
naravna posledica carinske pregraje, ki jo
Francija uvedla v upravi porenskih pokra-
Nasprotno pa ne misli Francija zasedati Ma-

heima, kar so trdili nekateri nemški listi. Resnična je tudi vest inozemskih listov o želnih nesreči na progi Düsseldorf-Wetter. Iz Düsseldorfa prihajajo poročila, da se bo jutri v Meinzu nameščenci pošte in brzjozi

povrnil na delo. Vsled murnega zairanja pa bivalstva bodo francoska oblastva preklila nekatere odredbe, ki so dosedaj omejevali svobodo osebnega gibanja. Tudi drugod opaža popustljivost v odporu s strani prebivalstva, čemur odgovarja na drugi strani le prizanašajoče postopanje zasedbenih oblastv. Vendar se ne sme poslopiti tega zboljšanja položaja, ko se še vedno dogajajo na posameznih krajih nemiri, katerim sledijo potem nevarne aretacije. Tu bi omenili med drugim aretacijo litovskega konzula v Duisburgu, ki je izvedena tajno telefonsko zvezo z vojaškim poveljstvom. Južno od Dortmundu so Francozi v plani v nekem vlaklu iz Nemčije 12 milijonov denarja. Dognanca je, da je bil ta denar vedel namenjen za podporo stavkajočim železničarjem. Francoske straže so dognale, da se je od Mainz in Koblenz na

za
ro-
ev-
no
95,
av-
ma

bus, progna milijone iz taborišča, kjer so jih
krajši pretrgala.

Osmenjetim zaplenitve denarja je napravil
Berlinu globok vtis. Obsoja se tudi vladni
državna banka, ki se je drznila poslati to
ogromno svoto v zasledeno ozemlje. Čuno
je obrnil na angleško zunanje ministrstvo
prošnjo, da bi angleška vlada posredovala
francoski za povrnitev zaplenjenih milijard
nasprotnem slučaju bodo vsi delavci in us-
tenci na ozemlju, zasledenem po Angli-
ostali s 1. marca brez plače, kar bi znalo p-

Listu «Oeuvre» poročajo iz Bruslja, da je belgijska vlada trdno odločena zavrniti vsako posredovanje tujih držav in Zveze narodov v ruhrskem vprašanju ter nadaljevati dosedanja politiko do kapitulacije nemške vlade.

BERLIN, 25. Wolfova agencija javlja,

Glede vesti, poslane «Chicago Tribune» o neutralnem posredovanju, o izpremembi uradnega stališa v Berlinu in o predstoji vladni krizi, javlja Wolfova agencija da v Berlinu ni nič znano o kakem nameravanem posredovanju, da se stališče nemške vlade ni nikakor izpremenilo in da s vesti o dozdevnih pripravah za izpremembo vlade brez vsake podlage.

Črnci se obnašajo dostojno v Porenju
LONDON, 26. Nemška vlada se je ve

porinskih pokrajina. Mešana komisi

Amerika

WASHINGTON, 26. Predsednik Hardi

Turčija

PARIZ, 25. Listi javljaju iz Carigrad

Vpeljava obvezne poroke v Turčiji
CARIGRAD, 26. Parlamentarna komis

ljavo obvezne poroke. Ena izmed dolo

Ekstremisti rovarijo proti zaveznikom

ala nova stranka, ki se naziva neodvisna

Avstrija

ega manifestacije na Dunaju

ezih
oov-

Dnevne vesti

Prazne traze. Dosedanji vladni komisar v Bocenu, dr. Querriero, je izdal te dni proglas v slovo od prebivalstva. (Mož je namreč premeščen na drugo službeno mesto). Hvali se, da mu je vse prebivalstvo, brez razlike narodnosti, izkazovalo svoje simpatije. Pristno se zahvaljuje za to. Vedno da je deloval za sporazum med Italijani in Nemci v deželi, ki tvori most med dvema najodličnejšima civilizacijama. Le radi kratkega časa ni mogel dovršiti svojega »sporazumnega dela«. Trdno pa veruje, da pride do pobratimstva med obema narodoma. Kajti oba sta vredna, da se razumeta in da cenita drug drugega. — Lepo znajo — pisati ti gospodje, to se jim mora priznati. Ali dejanja — praktična dejanja vsega režima?! Ta padajo na lepo — pesnitev bocenskega vladnega komisarja kakor trda pest na mehko oko. Železna pest raznarodovanja pada na mehko oko — čustvovanja nemške manjšine na južnem Tirolskem. Primerjajte le to lepo »slovo« s »šolskim programom«, ki so ga sklenili italijanski učitelji! Primerjajte s tem proglasom pisavo italijanskih nacionalističnih in fašistovskih listov! Ti govorijo odkrito da ne zadostuje, da je Italija predložila svoje državne meje do Brennerja, raztegniti da jih mora tudi jezikovno! To se pravi: poitalijančevanje se mora izvajati neizprosno! In ker Nemci na južnem Tirolskem v narodnem pogledu niso iz testa, res ne vemo, kako naj bi prišlo do tistega pobratimstva, ki ga gospod dr. Querriero napoveduje tako lepo poetično? Sicer pa tudi ta gospod ni popolnoma gotov svoje stvari. Opravičuje se! Prosi namreč, naj se ob presojanju njegovega delovanja upoštevajo, kako težka je bila naloga — mu naloga! Na vprašanje: od kod so mu prihajale »težave« — pa je odgovor na dlani. Vse sistem je tak, da ne dopušča resnega dela za mirno sožitje, pa naj ima kak poedinec še toliko blage volje! In kar velja glede razmerja med obema plemenoma v Južnem Tirolu, velja v isti meri in iz enakih razlogov tudi glede razmerja med obema plemenoma v naši Julijski Krajini. Ne tu ne tam ne zaležejo fraze niti, temveč je treba priti na dan z odkritosrčnimi dejanji.

Dejanja pa so v poslednem naspotju z vsemi lepimi besedami, ki jih morajo poslušati od časa do časa julijski Slovani in tirolski Nemci. In ravno zato so vse take lepe besede samo prazne fraze!

Hujškanje proti našemu ljudstvu. Preteklo nedeljo se je vršil v Pulji javen šhod, ki so ga sklicali tamkajšnji fašisti. Glavni govornik je bil poslanec Bilucaglia. Nastopili so tudi drugi govorniki, ki so vsi veči ali manj besno ščevali zbrane meščane proti domačemu delavstvu. Na koncu je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva, naj vlada izda stroge ukrepe proti enemu delu delavstva, ki je zaposleno v pulskem arsenalu. Včerajšnji »Piccolo della Sera«, ki je objavil obširne poročilo o tem shodu pod naslovom »Svečan protest pulskih meščanov proti Hrvatom v kr. arsenalu«, pravi dobesedno glede resolucije, da zahteva stroge ukrepe proti avstro-hrvatsko-komunistom, ki zavirajo kradjo kruha italijanski domovini. Po shodu so zborovalci priredili obhod po mestu. To zborovanje so baje izjavili delavci sami, ki so pri volitvah notranje komisije oddali večino (nad 800, kakor se zatrjuje) bele glasovnice z napisom, v katerih so obsodili sedanji fašistovski režim in veličali socialno revolucijo. Koliko odgovarja to resnici, ne vemo, toda na vsak način je šlo, ako je res, za čisto komunistično demonstracijo. Zvesti svojemu protislovanškemu sistemu, pa so izrabili voditelji pulskih Italijanov tudi ta slučaj za ščevanje javnega mnjenja proti nam Slovanom. Tako postopanje je tako nezastidljivo, da ni vredno niti, da bi proti njemu protestirali. Zato priobčujemo to vest predvsem kot novo osvetlitev za dostojnih razmer, v katerih živi naše ljudstvo na tem ozemlju.

Sporod za vpoklic letnika 1923. Po proglasu, ki ga je izdal poveljstvo vojaškega okraja v Trstu, posnemamo sledeči spored za prijavljanje novincev v Trstu in Istri.

Trst: Črke A—B dne 5. marca 1923; Črke C—D 8. marca; Črke E—G 11. marca; Črke H—K 14. marca; Črke L—M 17. marca; Črke N—O 20. marca; Črke P—Q 23. marca; Črke R—S 26. marca; Črke T—V 29. marca; Črke W—Z 2. aprila. Milje — Otizla-Klanec (Koper) v občini 5. marca v okraju 6. marca. Dekani — Dolina (Koper) v občini 6. marca, v okraju 7. marca. Koper v občini 8. marca, v okraju 9. marca. Marezige — Pomjan (Koper) v občini 9. marca, v okraju 10. marca. Piran — Izola (Koper) v občini 11. marca, v okraju 12. marca. Draguč — Roč-Slum (Koper) v občini 12. marca, v okraju 13. marca. Buzet — (Koper) v občini 14. marca, v okraju 15. marca. Buje — Grižnjan (Poreč) v občini 15. marca, v okraju 16. marca. Umag — Črni vrh — Novi grad v občini 17. marca, v okraju 18. marca. Motovun — Opatja (Poreč) v občini 18. marca, v okraju 19. marca. Vižnada — Višnjan (Poreč) v občini 20. marca, v okraju 21. marca. Poreč — Orsar (Poreč) v občini 21. marca, v okraju 22. marca. Pazin: Črke A—L v občini 23. marca, v okraju 24. marca; Črke M—Z v občini 24. marca, v okraju 25. marca. Zinj — Boljun (Pazin) v občini 26. marca, v okraju 27. marca. Tinjan (pri Sv. Petru) Sušnjeva (Pazin) v občini 27. marca, v okraju 28. marca. Podgrad — (Voloska) v občini 29. marca, v okraju 30. marca. Materija — Jelsane (Voloska) v občini 30. marca, v okraju 31. marca. Voloska — Veprinac-Lovran (Voloska) v občini 1. aprila, v okraju 3. aprila. Barseč — Matulje-Moščenice (Voloska) v občini 1. aprila, v okraju 3. aprila. Sv. Rok — Liganj (Voloska) v občini 1. aprila, v okraju 3. aprila. Rovinj — Kanfanar (Pola) v občini 3. aprila, v okraju 4. aprila. Mali Lošinj — Veliki Lošinj, Osor, Cres (Lošinj) v občini 2. aprila, v okraju 4. aprila. Labin — Plomin (Pula) v občini 4. aprila, v okraju 5. aprila. Vodnjan — Baršana-Sv. Vincenat (Pula) v občini 5. aprila, v okraju 6. aprila. Pula: Črke A—L v občini 6. aprila, v okraju 7. aprila; Črke M—Z v občini 7. aprila, v okraju 8. aprila.

Med drugimi določbami, ki jih vsebuje ta proglas, naj opozorimo novincev k posameznemu polkom. Prej so novincev v sedežu vojaškega okraja ponovno pregledali, nakar so jih poslali domov za nekoliko dni, medtem ko jih sedaj pošljejo takoj na določeno mesto, po možnosti že isti dan.

Cenzura za pisma v Anatolijo. Komisarijat za pošto in brzojav javlja, da so vsa pisma, ki so naslovljena v Anatolijo, podvržena cenzuri turških oblastev in smejo biti pisana le v italijanskem, turškem, francoskem ali angleškem jeziku. Zatorej se taka pisma oddajajo na pošto odprta in mora biti na ometu označeno ime in naslov oddajatelja. Poštna uprava odklanja vsako odgovornost za pisma, ki jih bo zadržala turška cenzura.

Pristojbine za menice. — Proklje vseh desetih privilegijev. Kakor smo že poročali, stopijo s 1. marca v veljavo vsi privilegiji za menice, ki so bili svojčas objavljeni v zakonu z dne 6. januarja 1918, št. 135. Zatorej bodo morali počeniti s 1. marca vsi zavodi, ki so smeli do sedaj izdajati v smislu omenjenega zakona nekolikovane menice ali po znižani tarifi, kakor to predpisuje zakon z dne 16. oktobra 1921, št. 1522. Menice, ki ne bodo takoj pri izpolnitvi primerno kolikovane, se ne bodo smatrale kot take v smislu civilnih in trgovskih zakonov.

Tečaj za krojenje, ki ga priredi »Žensko dobrodelno združenje« v Trstu se prične danes in sicer jutranji tečaj začne ob 9 zjutraj, popoldanski pa ob 2 popoldne. Opozarjamo vse, ki so se prijavile k tečaju, da pridejo točno. Ker so nekatere članice izrazile željo, naj bi se otvorili tudi večerni tečaj, javljamo, da je ta sedaj to nemogoče, pač pa se bo otvoril tak tečaj meseca maja, nakar že sedaj opozarjamo.

Društvene vesti

Učiteljsko društvo za Trst in okolico ima v nedeljo dne 4. marca t. l. ob 10. uri v rojanski ljudski šoli svoje redno letno zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. predlog odbora za uporabo eventualnega prebitka, 5. volitev odbora in 6. slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Odbor.

Mandolinistična skupina »Viktor Parma« pri Sv. Jakobu sprejema gojence za gosli, mandolino, kitaro. Vpisovanje se vrši vsako sredo in petek od 21. dalje v gostilni »Jadran« pri Sv. Jakobu. Kdor se želi vpisati, naj stori to čim prej, ker se bo vpisovanje kmalu zaključilo.

Žensko dobrodelno združenje potrebuje za svojo šolo za ročna dela nekoliko stolic. Kdor ima rabljene stolice na prodaj, naj pošlje svojo ponudbo na naslov »Z. d. u.« Trst, centro, casella postale 384.

Iz tržaškega življenja

Dva vampirja. Včeraj sta bila aretirana dva natakarija Josip Sladovc, star 26, let, stanujoč v ulici Tranter št. 3, in Mario Teruzzi, star 35 let, stanujoč v ulici Risorta št. 5, ker sta opeharila pet kmetov, vsakega za 60 dolarjev s tem, da sta jim obljubila, da jim bosta prekrbela kako službo na parniku. Oba natakarija se nahajata sedaj v zaporu v ulici Coroneo.

Eksplozija v Grabljah pri Senožečah. Atentat? V Grabljah ima svojo delavnico kovač Anton Jelko, star 40 let in stanujoč v isti vasi. Med tem ko je odpiral Jelko včeraj zjutraj svojo kovačnico, je zapazil na oknu bombo. Vzel jo je v roko ter jo začel pregledovati. V tistem hipu se je bomba razpočila z močnim pokom ter odtrgala ubogemu delavcu levo roko. Delavec je dobil tudi težke poškodbe po vsem telesu. Prepehali so ga v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je opasno.

Domneva se, da je postal nesrečen žrtve atentata.

Porotno sodišče

Proces proti Mareziganom

Razprava se bliža h koncu. Še zadnjič bodo zastopniki zakona povdarili svoje stališče, poizkušali bodo zopet prikazati obtožence kot zveri v človeški podobi in potem bo dana beseda porotnikom. »Oprostitev obtožencem — je zaključil drž. pravdnik v soboto — bi pomenila sramotjenje mrtvih, sramotjenje naše Italije!« Porotniki so torej postavljeni pred skrajno kočljivo, toda obenem častno nalogo: da ločijo zakon od politike. Na tribunah, kjer prisostvuje ljudstvo vseh slojev razpravi brez vsakega, četudi ne očitnega pritiska, je razsodba že padla. In to je nepriljena razsodba ljudstva, s katero bi se morala strinjati tudi razsodba zastopnikov ljudstva v sodni dvorani. Ali se bo to zgodilo? Ali bodo porotniki res proglasili za »zveri« obtožence samo zato, ker so v kletki? Jutri bomo vedeli.

V soboto so se začeli obrambni govori. Prvi je govoril branitelj odv. Padoa. Vsa naša srca čutiljo z nesrečnimi materami, ki so zastoj čakale vrnitev sinov, katere so videle odpotovati svoje sinove, polne navdušenja in so zastoj čakale na njihovo vrnitev, vsa naša graja gre tistim, ki z brezupešnimi boji skušajo prepričati, da bi velika mati Italija objela v svojih zopet doživljenih mejah vse, ki v njih živijo, naj pripadajo kateremukoli plemenu, toda vi, gospodje porotniki, ste samo upravičeli pravice, določevalci kazni, in vam je dodeljena najtežja naloga. Pravorek je glas resnice, nedvomnih, gotovih dejstev. In zakon vam pripisuje, ko se pojavi v Vaši duši dvom, da daste temu izrazu in ne potrdite, o čemur niste gotovi. Ne gre samo za odgovor z »da« ali »ne«, gre tukaj za prečenitev moralne odgovornosti, za ugotovitev narave zločina. Ali gre v našem slučaju za političen zločin? Jasno je, da ne. Ali gre za obtožence, ki so prevratniki? Ne, vendar, saj vsi priznavajo, da so to miroljubni ljudje, ki so se tudi vedli povsem mirno do prihoda fašistov. Zakaj gre torej? Gre za zločin množice, neodgovorne, nezavedne, provocirane in razjarjene množice. So to ljudje po rojstvu Slovani, ljudje, ki morajo spoznati rimski mir in uživati italijanski mir, ljudje, v katerih srcih je ostal še dvom in zato ni čudo, če se po pomoti smatrajo za provocirane... vsled razpoka bombe, ki jo je vrjel eden izmed mladih fašistov, — samo da bi jih ustrašil.

Glede priče je govornik ugotovil, da so nekateri pričali prvič kot obtoženci in da je naravno, da so odvrčali krivdo od sebe, zavračajo jo na druge. Izpovedbe drugih prič, kakor ona starega Toškana, so zopet dvomljive. Karel Bersan nima proti sebi nikakih dokazov z ozirom na umor fašista Giachina in je celo dokazal, da je rešil fašista Burlina, kateremu je pokazal pot. Poudarjajoč, da tudi proti drugim obtožencem ni dokazov, je zaključil govornik svoj govor tako-le: »Prikažujem od Vas, gospodje porotniki, pravičen in trezen pravorek, kakor more biti izrečen le v tej naši lepi Italiji, katero vsi z enako ljubeznijo ljubimo in ki naj jo vzbujajo tudi tisti, ki živijo v njej, zaradi njenih svetih zakonov.

Včeraj ob 9 se je razprava nadaljevala in je začel svoj govor drugi branitelj odv. Berton.

Ne bom se spuščal v podrobnosti — je začel govornik — opozoril Vas bom, gospodje porotniki, le na št. 364 kazenskega zakonika, ki predvideva pri umoru namen ubiti in smrt. Smrt je na žalost ugrabila več življenj v cvetu mladosti, toda ali imamo tukaj res opraviti z nameranim umorom? S kakim činom so obtoženci dokazali voljo, namen umora, kateri izmed obtožencem je izvršil kak tak čin? Sodni dvor je potisnil nas branitelje na stransko pot, čeravno smo hoteli priti naravnost do cilja. Prišli pa bomo vseeno, čeravno po ovinku. Gre, gospodje porotniki, za to, da se popravi grozna zmošta. Tukaj je bilo mnogo, premnogo prič, ki so izjavile, da so videle obtožence, toda nihče si ni upal trdit. Ta je ubil, ta je morilec! Saj to tudi ni moglo sprico množice, ki je drvela iz vasi liki neurju. Sto ljudi je bežalo po cesti, sto jih je prihajalo za njimi. Dogodki se niso izvršili naenkrat, temveč postopno, in mogoče so tisti, ki so povzročili pokojnikom smrt, na prostem, tukaj pa sedijo v kletki nedolžne žrtve. Kdo od Vas more z mirno vestjo trditi, da je izključeno, da bi bil ubil fašiste kdo drugi izmed množice in ne ravno obtoženci? Očita se nekaterim obtožencem, da so se hvalili in grozili: Naj pride še eden, da mu izderem čreva! Toda to ni dokaz umorito je le dokaz silne, ogrožene jeze, kakor prihaja tolikokrat do izraza. Tudi za samega Sabadina, ki je priznal, da je streljal, se ne more reči, da je hotel ubiti. Saj je odgovoril na vprašanje, zakaj je streljal, z besedama: »Ne vem!« S tem je povedal vse, kajti ko gre za divjanje razburjene množice, posamezniki ne vedo, kaj delajo. Ali se more obsoditi zaradi umora Kermac, samo zato, ker je morda vrjel kamen proti Tassiniju? In drugi, vsa vas, ki so metali kamene? Ali je tako gotovo, da ga je zadel ravno Kermacev kamen?

Gre pač tukaj za tipičen »zločin množice«, ki bi se moral z isto pravico upoštevati za amnestijo, kakor se je upošteval »namen« pri fašistih, tem bolj, ker se že bavi posebna komisija z vključitvijo tega stališča v novi zakonik.

Množica je bila do prihodov fašistov mirna. Še le po njihovem prihodu je nastalo razburjenje. Šlo je pač za provokacijo s strani fašistov, čeravno proti njihovi volji. Bombe in kroglice iz revolverjev pač niso »konfeti!« Saj so se ustrašili celo orožniki! In ko je se potem še raznesel glas »Vas gor!« ali je čudo, da je vstalo staro in mlado na obrambo svojega doma. Prej preplašena množica je v tem hipu dobila levji pogum in je zdrla za fašisti. Kdo more tukaj ločiti čim posameznikov od čina skupnosti. Vse je bilo kakor hipnotizirano, nezmožno misliti, neodgovorno za svoje dejanje.

Res je: padle so žrtve, v cvetu mladosti v boju za ideale, ki so tudi naši, toda padle so na drugi strani tudi žrtve ravnotežja v boju za ideale in povrh še provocirane. Porotniki naj mislijo tudi na mrtve na strani obtožencem, katerih se doslej ni nihče spomnil, naj odgovorijo na vprašanje, ali je šlo za provokacijo, z odločnim »Da!« in na vprašanje, ali je šlo za nameravani umor, z odločnim »ne«. Množica je pač pojav za se. Saj se še zdaj spominjam onega aretiranelega moža, ki so ga orožniki peljali mimo množice, ki je zamaknjena gledala hotel »Balkan« v plamenih. Planili so divje proti njemu? Zakaj: psihologija množice.

Razprava se je zaključila ob 11.35. Pri popoldanski razpravi je prevzel besedo branitelj odv. Zennaro. Govornik je najprej orisal v širokih potezih zgodovino Istre. Začel je s prihodom Slovanov, ki da so pregnali Kelte in Rimljane ter se stalno naselili. Pozneje so prišli pod beneško republiko in nato pod Habsburge. Vsa zgodovina Slovanov v Istri je v tesni zvezi z zgodovino Italijanov in zadnja faza te zgodovine je bila ta, da je Avstrija izigrala Slovence proti Italijanom. Danes pa ni treba, da bi se Italijani bali svojih Slovanških sosedov in vsakdo mora ob vsaki priliki delati na to, da pride do pomirjenja in sporazumnjenja med obema plemenoma, tem več, ker so se slovenska plemena, pred vsem Srbi in Čehi borila skupno z Italijani, da porušijo Avstrijo.

Govornik je nato orisal splošni značaj dogodkov v Marezigah. Zastoj se ne trudijo zastopniki civilnih strank in kraljev prokurator, da bi dokazali, da ne gre tu za čin množice. Z natančno in prepričevalno argumentacijo je nato dokazoval, da se v Marezigah niso dogodili čini posameznikov, ampak da je bil vsak posameznik le del in orodje velike, slepe zločinske mase. V izpovedbah prič ter v posameznih stavih nasprotnih govornikov samih najde branitelj potrdilo, da gre za zločin mase; kljub vsej previdnosti se nasprotni govorniki ne morejo izogniti učinku, ki ga je napravil nanje pravi značaj dogodkov. Žal, sodni dvor ni sprejel predloga, da bi tozadevno mnenje zbora braniteljev izrazil v vprašanih stavljenih porotnikom. Toda porotniki morajo to upoštevati na ta način, da zmanjšajo odgovornost obtožencem.

Še druga olajševalna okolnost je, katero nasprotni govorniki skušajo izbrisati: vprašanje izizzivanja. Res je, da ne more predstavljeni izizzivanja dejstvo, če pride 11 mladih Italijanov v istrsko vas. Toda vprašanje je, kako so današnji obtoženci sprejeli ta obik, kak značaj je zavzel prihod fašistov v subjektivnem naziranju obtožencem. Pomisliti je treba, da so se dogodki odigrali ob času volitev, na dan volitev. Pred volitvami so kmetje v Marezigah slisali o hitnih preklakah, slisali so, da je bila v bližini zažena nekemu kmetu hiša.

da je bil župnik v Pomjanu napaden. Slovenski listi so pisali o različnih neredih in napadih, volilna propaganda je vrgla svoje valove tudi v Marezige. Na hišah v Marezigah so bili, kakor so povedale priče, napisani kakor: Abbasso gli Slavi! narisane so bile mrtvaške glave. Vse to je moralo vplivati na kmete v Marezigah. Kljub temu se fašistom ni nič zgodilo, ko so stopili pojoč v Marezige. Šele ko so vrgli petardo in začeli streljati, se je ljudstva polotila, panika in nato je nastopila reakcija. Vse te stvari so lahko same na sebi nedolžne, so lahko v obeh drugih nedolžne, toda v obeh ljudstva v Marezigah so morale povzročiti utis izizzivanja. Za to pa tukaj gre edino in porotniki ne bodo mogli zanikati v prilog obtožencem te olajševalne okolnosti.

Govornik je nato s toplimi besedami branil obtožence proti izpadom odv. Ganiminija, poudarjajoč, da niso živali ampak ljudje, ter je prešel na posameznosti dogodkov.

Radi pomanjkanja prostora bomo o tem delu govora in o nadaljnjem poteku procesa poročali jutri. V kolikor se more sedaj soditi, ne bomo imeli razsodbe pred sredo.

Vesti z Goriškega

Goče. Preteklo soboto je umrl v naši vasi nekdanji šolski nadzornik v Tolminu g. Andrej Lasič. Pokojnik si je stekel velike zasluge za naše šolstvo. Bodi mu lahka vtipavka zemlja!

Mid »samomorilec«. Štiriletni Josip Makuc, stanujoč Via Vetturini št. 4 je našel na ulici steklenico s karbolno kislino. Deček je tekočino izpil, toda v bolnišnici so mu brzo sprali želodec in je izven nevarnosti.

Poključen samomor. V Kobaridu se je poskušala umrtiti 20 letna Ana Mašera. Zadel je v prsu, vendar je upanje, da ozdravi.

Italijanska šola v Solkanu. Delajo se pripravljajo za otvoritev italijanske šole v Solkanu. V Italiji, kjer bi bile šole mnogo bolj potrebne, najbrže ne odpravljajo s tako vneto novih šol.

Miren. Kakor smo že poročali, je bila računovodja Coletti poverjena naloga, da preišče poslovanje občinske uprave v Mirnu. Računovodja Coletti je menda ugotovil, da so se vršile mnogoštevilne nerednosti posebno v računskem delu in da se je komunistična uprava premalo brigala za občinsko premoženje. Ne vemo, koliko je resnice na tej vesti.

Fašistovska milicija. Soska legija je razdeljena na tri kohorte in sicer je sedež ene kohorte v Gorici, druge v Komnu, tretje pa v Cedadu. Poveljniki treh centurij, ki tvorijo goriško legijo, so: inž. Coirado dalla Valle, geom. Mariano Spangaro in inž. Francesco Caccese. Poveljnik legije še ni imenovan.

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

	Trst, 26. februarja 1923
ogroske krone	0.65.— 0.75
avstrijske krone	0.0260 0.0300
češkoslovaške krone	61.60.— 62.—
dinarji	20.20.— 20.50
leji	10.— 10.50
marke	0.09 0.0950
dolarji	20.75.— 20.85
francoski franki	126.25.— 126.75
švicarski franki	390.— 393.—
angleški funti papirnati	97.75.— 98.—

Mali oglasi

POSTELJE 110, chiffoniers 220, nočne omarice 50, umivalniki 220, vzmeti, žimnice. Cene zmernne. Popolna soba 900. Fonderia 3. 292

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema samo do zadnjega dne aprila v ulici Geppa 10. 293

»MIRAMAR« je varstvena znamka prave, češke Vondraček-ove cikorije. Glavna zaloga Zemánek & Cornelli, Via Trento 12, telefon 108. 288

Krone, goldinarje plačujem po najvišjih cenah kako r vsi konkurenti

Zlatarna, Trst, Ponte della Fabbra 1 (Piazza Goldoni)

JADRANSKA BANKA

CENTRALA TRST

Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Podružnice: Opatija, Zadar, Dunaj.

Afilirani zavodi: Jadranska Banka Beograd in njene podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegovići, Jelsa, Jesenice, Kortula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Novisad, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

NEW-YORK: Frank Sakser State Bank
VALPARAISO: Banco Yugoslavo de Chile

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na brunčne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 1/4% Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio št. 3 — Via S. Nicolò št. 9

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Ključnja polje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.

PRVI veliki živinski in kramarski mesečni sejem v Sv. Petru na Krasu se vrši 10. marca 1923. 289

KUHARICO, pridno in pošteno sprejema restavracija Sosič, Trst, Via Ghega 9. 291

TVRDKA išče gospodično, ki zna italijansko, slovensko in nemško. Pismene ponudbe z navedbo s starostjo in zahtevami na upravnico »Edinost« pod »knjigovodinja«. 296

PROSTOREN konjski hlev se da v najem na glavni cesti Greta Zgornja 357 267

LEPA, vili slična hiša s gospodarskim poslopjem, njivo, vrtom, malim sadnim vrtom, vinska trta, voda pri hiši, pripravo za vrtnarstvo, lesnega trgovca ali gostilno, se prodaja, eventualno z vsem pohištvom. Pisati F. Kmet, Trbovlje 2, Jugoslavija. 281

POZORI! Krone, korale, zlate, platine in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grostist Bellei Vita, via Madonna 10, L. 32

Mesečni semnji

U Št. Petru na Krasu za konje, govejo živino, prešice in drobnino, kakor tudi

KRAMARSKI SEMNJI

se vršijo od sedaj naprej dne 10. vsakega meseca.

Ako je ta dan nedelja ali praznik, se vrši semenj naslednji dan. Dosedanji stari živinski semnji sedaj odpadejo. (93) Prvi semenj se vrši v soboto 10. marca.

ZALOGA DOMAČIH VIN

belega vipavca, istrskega refoška in kraškega terana po zmernih cenah. — Postrežba na domu. Priporoča se F. ŠTRANCAR

Via Cunicoli 8. 24

Dr. Kaiser-Jeve

Prsne karamele

z jelko

najboljše sredstvo proti kašlju, prehlajenju, hripavosti, za odrasle in otroke

ima v zalogi 56

Lekarna v Vipavi

Zavitek L 2.—

— ZAHTEVAJTE JIH POVSODI —

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatič,

lisic,

dihurjev, vider,

jazbecov, mačk, va-

veric, krtoč, divjih

in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljkatve po pošti.